

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 12 korona.
Fél évre . . . . . 6 „
Negyed évre . . . . . 3 „
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1/c földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa György könyvelő kezéhez is.

LINOLEUM ÁRUHÁZ. LINOLEUM ÁRUHÁZ

PIAC-U. 58. sz. alá helyeztetett át

Haas Lipót

Linoleum, viaszosvászon s gummiárú gyári raktára.

TELEFON 644.

Női piperecikkek legolcsóbban beszerezhetők ++++++

SZELÉNYI DR.

„KOSSUTH“ patikájában PIAC-UTCA 30-IK SZ

50 százalékot takarít meg nő és férfi, ha szöveteit FISCHER ADOLF és FIAINÁL szerzi be. Piac-u. 61.

Simonffy-u. 55. | ++ RUHAFESTŐ. ++ | Széchenyi-u. 6.

GŐZMOSÓ.

WACHA RÓBERT
DEBRECZEN.

Telefon 840. ++++++ Telefon 840.
Vidéki megrendelések és megbízások a főüzletbe: Simonffy-u. 55. intézendők.

ASZTALI-tisztító.

Varga-utca 35. | VEGYI-TISZTÍTÓ. | Verbóczy-u. 14.

Dr. Sztankay Aba

„Nádor“ gyógyszerháza Debreczen, Szent-Anna-utca, Attila-téren **megnyílt!**

Elismert legszebb uridivat ujdonságok
Ita és borsalino kalapok

FRANK TESTVÉREKNÉL

DEBRECZEN, Piac- és Szent-Anna-u. sarok.
Telefonszám 7-49.

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!

GOLDMARK budapesti kalapgyáros debreczeni szalonja **MAROSSY GIZELLA**

vezetése alatt **SZENT ANNA-UTCA 3. SZ.** alatt a téli szezonra dusan berendezve párisi és bécsi eredeti modellekkel. — Kizárólagos raktára a legfrissebb divat-ujdonságoknak.

PUBLIG ERNŐ

tüzoltófőparancsnok, akinek most ünneplik 40 éves jubileumát.

Elegáns női felöltők ~
Sikkes színházi blouzok
Kosztümök és Pongyolák

KOMLÓS GÉZA

áruházában (az új megyeháza mellett)

Debreczen, Piac-u. 52.

MOSKOVITS JÓZSEF

uri szabó divatterme ——— VÁROSI ÚJ BÉRHÁZ.

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy az építkezés miatt a Piac-utcai barakban volt üzlethelyiséget a Piac-utcai VÁROSI ÚJ BÉRHÁZBA (baloldal! 3-ik bolt) helyeztem át. Kérem továbbra a nagybecsű pártfogásukat. Kiváló tisztelettel **MOSKOVITS JÓZSEF** uri szabó. ———

KEZTYÜK, KÖTSZEREK,
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VÁLASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárában

Piacz-utca 26. sz. előtti barakból áthelyezett Piac-
és Csapó-utca sarkán lévő volt Kálnai-féle üzlet-
helyiségbe a BIKÁ-SZÁLLODÁVAL szemben. +++

Gyógyárúk, vegy-
szerek, gummiárúk, köt-
szerek, gazdasági és
állatgyógyászati cik-
kek nagy raktára a

Központi Drogéria

DEBRECZEN,

Piac-utca, Városház-épület.

Angol és francia illatszerek
»» különlegességek. ««

Nem fáj a feje másnap ha

Littke pezsgőt iszik

TÖRLEY

TALISMAN · CASINO · RÉSERVÉ

MIHALOVITS JENŐ

GYÓGYSZERTÁRA ÉS GYÓGYSZERÉSZETI MŰ-
LABORATORIUMA A „KIGYÓHOZ”.

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 31. SZ.

VÁROSHÁZZAL SZEMBEN.

A bel- és kül-
földi gyógyszer-
különlegességek,
— hasonszerű
gyógyszerek, köt-
szerek, szépitő-
szerek — legna-
gyobb raktára
Debreczen és vi-
: : : dékére. : : :

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdekközösségben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

Üzletágai: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltószámitolás, törlesztés és
jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruárktár,
Safe-deposit (magánletéti pénztár).

Affiliált intézetei: Kabbai takarékpénztár r.-t., Nándorvári takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospercs.

Olcsó alkalmi vásár.

Az összes raktáron lévő férfi-, fiu- és

GYERMEK-RUHÁK
: mérsékelt árakban:
++ adatnak el. ++

Balázs Jenő

a Községi Tisztviselők Or-
szágos Egyesületének szer-
ződéses szállítójánál ++++++

DEBRECZEN,
PIAC-UTCA 61. SZ. ALATT.
Megyei telefon 6—28. szám.

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

Munkanélküliek segítése.

Nagyon szomorú világot élünk. Az elmúlt szerencsétlen 13-as esztendő csapást-csapás után hozott. Pénzkrízis, tüzvész, árvíz, kolera-veszedelem s más egyéb nyomorúság csőstől szakadt a nyakunkba. Szörnyűséges csapások voltak ezek, melyeknek még gyönyörűsegebb azonban az eredménye: a munkanélküliség.

Ennél nagyobb csapást el sem lehet egy emberre nézve képzelni. Mert beszéljenek az álbölcselkedők akármit; a kötelességteljesítésének biztos tudata nyújt nyugodt megelégedést csupán. Az ember úgy van teremtve, hogy lelkének összhangzatot, harmóniát csak bizonyos mértékű fizikai, vagy szellemi munka elvégzése nyújt. Munka és dolog nélkül az emberiségnek nagyon kevés és abnormális fizikumú s lelkületű hányada tud megélni csupán és meg vagyunk győződve arról, hogy azok sem érzik azt a zavartalan, nyugodt boldogságot, amit — ismételjük — csak a jól végzett eredményes munka biztosít az ember számára.

A munkanélküliségnek óriási szerepe jut a kriminalisztikában. A munkanélküliség hogy úgy mondjuk, már a méhében hordja a bűnözés csiráit, olyan, mint a kimerült emberi szervezet, amely nagyobb hajlandósággal bír bizonyos betegségek csiráinak befogadására. A munkanélküli ember nemcsak kellemetlen emóciók közt érzi a lelkiismeretfurdalás bizonyos lehangoló érzéseit, de jobban nyúl szeszital, kártya után stb., melyek valóságos szenvedéllyé fejlődnek ki benne. Ott van elrettentő példának Zola munkása, aki a munkanélküliség szomorú perceiben ismerkedett meg a *pálinka* csábító ördögével. Legutóbbi szenzációs gyilkossági esetünket is a munkanélküliség gyurta drámává.

És az elmúlt év sok csapásai közül az egész országra, annak minden rangú társadalmára nézve a legnagyobb átoknak azt tartjuk, hogy most százazrek maradtak munka nélkül.

A munkanélküliség megszületése legvitálisabb érdeke minden embernek. Nemcsak embertársa iránt tartozó kötelessége a munkanélküliség megszüntetése, de önmaga iránti helyes cselekedete is.

Epen ezért lelkünk minden örömeivel üdvözöljük azt a mozgalmat, amely Debreczenben megindult s amelynek élén Szávay Gyula, dr. Révi Nándor, dr. Jászi Viktor önfeláldozó tevékenységet fejtenek ki. Az e tárgyban alakult bizottság felhívása a tanítókhöz, gyermeknevelőkhöz itt fekszik előttünk. Nagyon helyesnek tartjuk azt az indítványt, mely általános gyűjtés megindítását tervezi.

Igaz ugyan, hogy a munkanélküliek nem *almazsnát* kérnek, hanem becsületos munka árán szerzett kenyeret. De a gyors segítséget most mégis egy általános nagy gyűjtés révén biztosíthatjuk csak. Hiszen bizonyos munkálások előkészítése időt igényel, az éhezők pedig holnaputánig nem várhatnak egy darab kenyérré.

Mi azt szeretnénk, ha Debreczenben nem maradna egyetlen ember, aki erre a célra anyagi téhetsége szerint hozzá ne járulna. A jótékony egyleteknek ime itt nyílik alkalmuk, hogy a város után, mely mint hatóság és erkölcsi testület nem zárkózik el, régen gyűjtött tőkéiknek egy részét elhelyezhessék a valódi jótékonyosság oltárán. Intézetek követhetik a példát szintén, asztaltársaságok, alkalmi összejövetelei alatt szintén rögtönözhetnek gyűjtést, vitás kártyadiffe-

renciák, fogadások apró kis összegecskéit jobb célra nem adhatják.

Melegedjék fel már egyszer a társadalom szive igazán. Hiszen valamikor, pld. a szegedi árvíz, a törökök győzelme, boszniai háboru alatt csodás eredményük volt az ilyen gyűjtéseknek itt Debreczenben is.

Adjunk példát mi az országnak s minden ember viselje igazán szívén a munkanélküliek ügyét addig is, míg munkát biztosíthatunk a számukra.

A munka nélkül maradottak ne tekintsek megalázásnak az ilyen uton való segítséget. Hiszen a kétkézi munka Magyarországon, sajnos, sohasem volt *tulfizetve*. Legyen a mostani segítség olyan jutalom, *prémium*-féle, mint amilyeneket a pénzüntézetek osztogatnak szét tisztviselőik közt a régen, egész évben teljesített munkáért.

Hiszen, ismét hangoztatjuk, nemcsak az ember szeretet, humanus érzés diktálja ezt nekünk, hanem minden egyes ember saját, jól felfogott érdeke is.

Spectator.

*****

Kardos Lajos Arany-tanulmánya.

A „Bolond Istók“ és Debreczen.

Egy nagyon talentumos fiatal élet minden rájongása, fáradságot nem ismerő buvárokodás, határozott, logikus következtetés, sok és értékes tudás, bámulatos önálló ítélőképesség, pompás, kifejező stíluszérzék: ezek jellemzik Kardos Lajos (mellékesen megjegyezze: dr. Kardos Albert fia) *Arany János*: Bolond Istókjáról szóló tanulmányát, melyet a M. Tudományos Egyetem pályadíjjal tüntetett ki s mely elnyerte az Erzsébetvárosi Kaszinó Beöthy Zsolt-díját is.

A Debreczen város nyomdája által kiadott kilenc ives könyv az Arany-kultusz ércnél is maradandóbb hirdetője. Nem felszínes, rendszertelen könyvbuvárokodás eredménye ez a nagyon is hézagpótló, egészen új adatokkal szolgáló tanulmány, melynek értékét az Akadémia bélyegezte felül.

Nem hozakodunk elő azzal az állítással, hogy Arany János költészetével foglalkozva, senki sem végez felesleges munkát, még régismert adatok újból való ismertetésével sem. Ez a fiatal író, igazán koránál sokkal érettebb mélyrenézéssel, szinte az okuláris öreg kor hideg józanságának komoly mérlegelésével adja teljes monografiáját Arany vig eposzának, a Bolond Istóknak.

Bennünket debreczenieket nemcsak a tanulmány írójának „debreczeni illetékessége“ révén érdekelhet a könyv, melynek elbírálásánál lokal-patriótizmus nem vezetí tollunkat, hanem különösképen azért, mert Arany Bolond Istókja innen Debreczenből indul el hódító utjára.

Kardos nemcsak azt bizonyítja be, hogy az eposz egy híján 100 versszakra terjedő első éneke a Debreczenben 1850-ben kiadott *Csokonai Lapok* c. szépirodalmi lapban jelent meg, vagy jött ki, jó magyaros kifejezéssel. Arany még ekkor nem volt elismerve, de Oláh Károly (valószínűleg a később nagy hírvé lett poetának személyes ismerőse) a csupán A aláírasu versek szerzőjének csillag alatti megjegyzésben előlegezi a „legjelesebb népköltő“ nevet.

A mű külső történetéből az erre vonatkozó rész különös érdekléssel bír reánk debreczeniekre, akik nemcsak abban az időben nem tudtunk eltartani egy szépirodalmi lapot (a Cs. Lapokból 12 szám jelent

meg), de még ma sem tudhatunk bizonyos üzletszerűség nélkül életképessé tenni.

A tanulmány foglalkozik további részében a B. I. többrendbéli kiadásainak, azok milyenségeinek történetével, az Arany János által eszközölt stilusbeli, kifejezésbeli módosításokkal, igazán a legapróbb részletekig menő gondossággal.

További részében összehasonlítja a művet Byron Don Juanjával, megállapítva, hogy ez utóbbi képezte a B. I. forrását, fejtegeti a művet mint önéletrajzot, kimutatja a Petőfi hatását Aranyra s végül megillető piederstálra állítja az eposzt a magyar költészet műremek gyűjteményei közt.

A könyvet, melynek ára 3 korona, ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Sz — y.

STRÓFÁK A JÉGRŐL.

*A jégpályán nagy közönség, —
Mily sok ember siklik itt,
Az én bánatos szerelmem
Engem is a jégre vitt.*

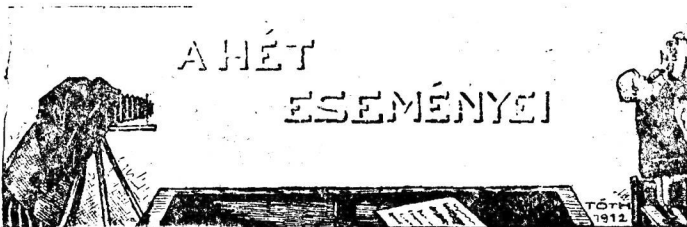
*A jégpálya talál hozzád,
Te bánatos szerelem,
Nem a zajos déli korzó,
Sem pedig a bálterem.*

*S ha az égő szerelemtől
Mámoros lázba vagyok,
Csak a jégpályára menjek,
Ottan, tudom — megfagyok.*

*Nem az a baj : a hőmérő
Hány fok hideget mutat,
Ah, az a baj, hogy az édes
Valakivel jól mulat.*

*Én didergek, míg valakit
Bizonyára láz hevít, —
Attól fagy meg az én szívem,
Mi más embert melegít.*

Melchior.

Aron Miksa.

Akkor vesszük észre csak, hogy mennyire megöregedtünk, mikor régi ösmerőseinkre visszaemlékezve, megállapítjuk, hogy alig van valaki közöttük, élő. Azok közül, akiket — kicsolnakázva pár évtizeddel ezelőtt az élet tarajos, hullámcsapású tengerére, először tanultunk meg tisztelni, becsülni, mint a becsületes munka, az emberszeretet, az egészséges jó kedv emberét. Miksa bácsi is elköltözött a héten, akinek saját szerzésű házában először irtunk különböző s vegyes érzelmű irásokat a Bakonyi—Kósa Barna által szerkesztett „Debreczen“-be, melynek „hites eljárója“, az öreg „Uri kolléga“ szolgál, különös kedvezményképpen a jókedvű Miksa bácsival kötött saját — külön szerződése alapján ingyen kapott minden bizonyos decí szilvórium után egy pohár ráadást,

hiába is zugalódott ez ellen „Kocsis bá“, a mostani híres színművész, Pethes Imre feleségének az apja. Mert hát Aron Miksa bácsi még a régi kor emberei közül való volt, aki nem átalott szóba állani a szegény emberekkel akár a Szent-Anna-utca sarkán, az utcán séta közben is s akikre nézvést nem volt jelentéktelen semmi apró dolog sem... Hát bizony régen volt... Akkortájtban, még mint színházbérlő, bokrára kötött művész-nyakkendőben gyakorta jelent meg a parter baloldali első támlásszékekén Aron bácsi, a nagy dobok, cintányér és timpanok közvetlen közelében; végig kezelve jöttében az összes 13-sor szélen ülőivel, megkérdezték, hogy miképpen érzik magukat és tiszteltetve az „otthonvalókat“, dévajkodó szemhunyoritással üdvözölve a szemrevalóbb nőcskéket s a későbbi időkben már csöndesen keresztül szunditva a hat felvonásos drámák sötétebb jeleneteit s csak akkor ébredve fel szelid álmaiból, mikor a nagydobos belevágott hatalmas bőrbőrszájába... Talán ezért is ragaszkodott ehez a helyhez... Talán egy évtizede, hogy végképen elmaradt a színházból... „Hiszen aludni otthon is lehet?! Nem igaz?! — mondta összecsuicsoritott szájjal. Utoljára egy időközi városatyaválasztásnál találkoztunk vele, talán 6—7 éve. A két kormánypárti jelölt közül csak az egyikre szavazott. Pedig két hely volt üresedésben. „A másikat nem üsmerem, ahoz semmi közöm“, — mondta, mert ő csak abba bizott, akit üsmeret... Hát sokan voltunk ilyenek. És míg a Magyar Király-ból haza ment a Svetits-zárda szomszédságában levő lakására, mindenikünkkel szóba állott... Csodálatos határozott felfogásai voltak, de azért mindig megkérdezte: „Nem igaz?!“ Sokszor beszédesebb lett s beszélt régi időkről, mikor együtt járt Rásó Gyula későbbi alispánnal a kollégiumba. Az első rendes zsidó vallású tanulója volt a mi ősi kollégiumunknak s nagyon ragaszkodott hozzá. Az egyetemet is nekünk kívánta... Az emberek felekezeti elfogultságából semmi sem volt benne s nagy tisztelője volt Wolaffka Nándor püspöknek, akivel sokszor elbeszélgettek a Szent-Anna-utcai trafik előtt. Nagyabecsülte a „szomszédját“, a Svetits-zárda főnöknőjét is, akit szintén személyesen ismert... Régen megmondta, hogy a kollégiumról nem fog halála előtt megfeledezni s 10,000 koronás alapítványával szavának is állott. A régi patriarchalis szokású Debreczen egyik tipikus alakja volt Aron Miksa. Tetőtől-talpig magyar ember. Pompás humora, egészséges jókedve szinte ki is kívánczolt ebből a mai cinikus világ keretéből. Hát itt is hagyott bennünket. Gyönyörű szép, harmonikus életet élt s emléke a mi lelkeinkben még nagyon sokáig fog élni. Bár sok olyan derék polgára lenne városunknak, mint ő volt, nyugodjék békével!

— **Publig Ernő.** Furcsa lenne, ha valaki feltenna azt a kérdést, hogy mi lett volna Debreczen tüzoltó intézményével, ha Publig Ernő ezelőtt 40 esztendővel be nem lép a kötelékébe?! Hát bizony nehéz lenne erre a kérdésre feleletet adni. Ha igaz az, hogy mindenki születik valamire, akkor Publig Ernő tüzoltónak született. Régi előkelő hivatalt hagyott ott azért, hogy kedvenc eszméjét, a debreceni tüzoltóság reorganizációját keresztül vigye. Boczkó Samu volt rendőrfőkapitány ismerte fel kiváló tehetségét, zseniális szaktudását s bizta rá a Debreczen közbiztonságára nézve nagy jelentőségű munkát. Később Szikszay Gyulával együtt majdnem kizárólag neki köszönhetjük, hogy a magyar tüzoltó intézmények közt — a fővárosiakat sem véve ki az összehasonlításból, — a debreczeni tüzoltó-egylet a legelső közt áll, A

mentő-egylet gyönyörű tervét is ő proponálta, megnyervén a tervnek dr. Burger Pétert, aki a lapokban éveken keresztül fejtett ki igazán önfeláldozó működést. *Publig* Ernő nagy látókörü, szervezésre született, erős kezű ember volt világ-életében. Ő marad az az *uj seprő*, aki nemcsak új korában sepejt jól, hanem mindmáig erős kézzel, közmondásos auktoritással kormányozza ügy tüzoltó-, mint mentő-egyesületünket, mindkettőt példát nyújtó eredményekkel. Sok harca volt a városi vezetőségekkel, minden kis reformért úgy kellett meghódítani a közönyösség legkisebb, talpalatnyi földjét. Hogy elméletileg is zseniális a szakképzettsége, azt a város határain kívül is elismerik s a fővárosban is szaktekintély. A jegyzőtanfolyamokon mint előadó tanár, évtizedek óta működik s most, mikor jubileumát ünneplik, a mi lapunk is nagy örömmel helyezi el három évtizedes működésének határkövével az elismerés pálmáját. Minden egyebek elmondását róla az 50 éves jubileum idejére hagyjuk fenn.

*

= **A városi főszámvevő** ur nem barátja a szegényeknek, úgy látszik. Legutóbb a szegényügyi bizottság ülésén ugyancsak hangoztatta a *takarékossági* elveket. Viszont azonban más tizezres ügyeknél nem mindenben ragaszkodik spórolási-fogadalmihoz. Hiába, úgy látszik, ő is úgy tesz, mint az az élelmes polgártársunk, aki azért pezsgőzte végig az éjszakát reggelig, hogy megspórolja a házmesternek kijáró éjféltutáni kapupénzt. Arról nem is beszélünk, hogy egy jó főszámvevőnek nem csak eszének, hanem *szívének* is kell lenni.

*

× **A kulturpalota ügye** megint holtpontra jutott. Hiába, nincs szerencséje *Zoltai* Lajosnak, aki egymagára marad, mint olyan optimista ember, aki még hisz a kulturpalota létesülésében. Mi már nem hiszünk benne. Pedig ha létesül, legalább nekünk is lehetett volna valamelyes közünk a kulturához, amelyből megkaptuk volna legalább a palotát. És abba reméltünk, hogy ha az Isten kulturpalotát ad nekünk, majd ad hozzá ráadásul egy kis kulturát is.

*

— **A Hungária Általános Biztosító Társaság** a Magyar Bank és a vele érdekközösségben álló pénzintézetek eme hatalmas alapítása mindeztideig nem birt városunkban képvisellett, pedig kartelen kívüli volta, modern és olcsó feltételei alapján már az egész országban elsőrangú közgazdasági tényezővé vált. A mi vidékünkön az utolsó láncszem, melynek bekapcsolásával befejezte országszerte a szervezés munkáját. Február 1-én kezdi meg működését a debreczeni vezérügynökség Piac-utca 38. szám alatti helyiségeiben. A vezérügynökség vezetését Geréby Pál vette kezeibe, kinek közismert agitása révén, úgy véljük, hamarosan meg fog városunk lakossága ismerkedni mindazon előnyökkel, melyeket a biztosító feleknek egy kartelen kívüli társaság nyújt. A vezérügynökség titkári teendőit a szakkörökben igen előnyösen ismert Szegő Imre központi tisztviselő fogja ellátni. A vezérügynökség működési területe Hajdu- és Szabolcsmegye lesz, melynek minden városában és községében képviselőket fog beszervezni.

*

Janatka Alajos kereskedelmi és műkertészeti telepe a Szoboszlói-uton. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8-44. Telefon-telep 10-46.)

*

A legújabb könyvjutalmak kaphatók OSILLAG ARTUR könyvkereskedésben (Városháza épület).

IRODALOM.

A Csokonai-Kör e héten nagyon sikerült felolvasó ülést tartott, amelyen *János* Zoltán régen pihentetett lantját szólaltatta meg újra, gyönyörűséges szép költeményeket adva elő. Ugyancsak költeményeket — a fővárosi műkritika által is elismert versfordításokat mutatott be dr. Gál Zoltán. Pompás előadása külön is dicsérendő, Vergilius 8-ik pásztorkölteményét olvasta fel. Mitrovits Gyula dr. magas színvonalú filozófiai fejtegetése és Jókay Lajos bájos kisvárosi életképe egészítették ki a nagyon értékes műsort.

Strindberg magyarul. Strindbergnek, a két évvel ezelőtt meghalt nagy svéd írónak nagyon kevés műve van magyarra lefordítva, regényei közül egy sem, drámája kettő-három s kisebb novellisztikus dolgai közül is csak kevés. Most egyik legszebb és legteljesebb hatású munkáját fordította le *Leffler* Béla: az *Utópiák a valóságban* című novellacsoporthoz két novellát. Ezt a könyvet Strindberg, mint előszavában írja, támadásul írta a tulkultura és a degeneráltság ellen; sajátságos szocialisztikus felfogását ábrázolja benne a világ rendjéről. A füzet a Franklin-Társulat *Olcsó Könyvtár* vállalatában jelent meg; ára 60 fillér. Ugyanebben a vállalatban jelent meg egy rendkívül érdekes gyűjtemény *II. József császár leveleiből*, melyek a nagyszellemű uralkodót mint politikust és mint embert pompásan jellemzik. Ára 60 fillér.

*****

SZINHÁZ.

Színházi hét.

Színházi hét. A Tökéletes feleség: Lehár legújabb operettje sokkal finomabb, szubtilisebb, semhogy az általa özőnség olyan általános megértéssel és tetszéssel fogadhatta, mint a Vig özvegyet, Luxemburg grófját. Pedig zenei értékesség tekintetében elől áll a Lehár-alkotások közt. Különösen gazdag kifejező melódiákban a második felvonás brillansul hangszerelt finaléja s lehetőszerűen szubtilis a *Régen múlt...* kezdetű keringő, a *Titkos melódiák* szövegű pajkos induló. A librettó gyöngye, erőszakosan fűzött meséjü, őszinte érdeklődés keltésre alkalmatlan... Az előadás színvonalához Borbély Lili adta meg a tónust s jók voltak Kassay, Szalay a vékony humoru komikus szerepekben. *Oláh* Gyula és *Nagy* Aranka szépen énekeltek. Hogy a Czákó főrendező és Kovács karmester körültekintő, gondos munkája nem mindenben hozta meg a kívánt sikert, arról ez a két erős kezű művészember nem tehet.

*

A Konventbiztos, Farkas Pál dr. kiváló drámája nyerte el a Magyar Tudományos Akadémia Vojnich-díját. Örömmel jegyezzük ezt fel, mi, akik az ideai drámai újonságok irodalmilag legértékesebb darabjának jelentettük ki. A pályadíj odaitélése körül kifejlődött hirlapi okvetetlenkedéseket pedig minden művelt lelkü ember legalább is izléstelennek ítélte. Aminthogy legalább is — az volt.

*****

A tökéletes feleség.

Pabló	—	—	—	Oláh Gyula
Elvira	—	—	—	Borbély Lili
Don Gil	—	—	—	Szalay Gyula
Columbus	—	—	—	Rónai Imre
Karmen	—	—	—	Nagy Aranka
D' Estrada	—	—	—	Vándor Gyula

Ernesto	— — —	Kormos Ferenc
Diegó	— — —	Madas István
Katrevszky	— — —	Kassay Károly
Gigi	— — —	H. Serfőzi Etel
Miquel	— — —	Ardai Árpád
Theresa	— — —	R. Utassi Bella
Manolita	— — —	Mucsy Anna
Mara	— — —	Payer Margit

I. Tablo di Cavalletti márki, a gazdag és fiatal mágnás, megunta feleségét, Elvirát. Inkább kalandok után szaladgál. Megmenti például a szép fekete Carmen di Serrantis életét és mivel nem akar házasember gyanánt szerepelni, barátja, Don Gil nevében mutatkozik be. A kis névcsalás azonban kiderül, mert Carmen meglátogatja a márkiékat. Elvira megint csak szomorkodik férje csapodársága miatt, de Carmen ravasz tanácsot ad neki, hogy urát visszahódítsa.

II. A szalmaözvegy márkihoz azon az estélyen, amelyet a Yacht-Klub számára rendez egy elvesztett fogadás címén, beállít a fess, fekete, tüzes Karola. Pablo rövidesen beleszeret a pompás, szilaj nőbe, persze nem tudja, hogy akibe beleszeretett, az kitűnő fekete parókával a saját felesége.

III. Pablo elhatározza, hogy elválik a feleségétől és elveszi Karolát. Csak Katrevszky izgatja, akire roppant feltéleny. Nagy a boldogság, mikor kiderül, hogy Karola az Elvira, Don Gil, aki az eset elején még reménytelenül szerette Elvirát, most Carment veszi el feleségül.

Sulamit.

Monauch főpap	—	Fehér Gyula
Sulamit leánya	—	Nagy Aranka
Abigél	—	Borbély Lili
Absolon	—	Váradi Márton
Cingitang szolgálja	—	Kormos Ferenc
Avidono	—	Rónai Imre
Belizár	} kérők	Kassay Károly
Jeremias		Szalay József
I. főpap	—	Nagy Imre
II. főpap	—	Madas István
I. szüz	—	Mucsy Aranka
II. szüz	—	Halassy né
III. szüz	—	Vándoryné A.
IV. szüz	—	Payer Margit

Absolon ünnepekre menet kiment a kutba esett Sulamitot. A két fiatal megszereti egymást. S megesküdnek a kutra és a vadmacskára, hogy egymásé lesznek. Absolon azonban a nagy ünnepekről visszajövet megismeri a csodaszép Abigelt s meglepedkezve korábbi esküjéről, feleségül veszi. Hét gyermeke születik, de egyiket felfalja egy vadmacska, a másik kutba esik. Absolon előtt lázalmában megjelenik a kut és a vadmacska és megvallja titkát feleségének. Az beleegyeznek a válásba, Absolon visszamegy Sulamithoz, akinek azonban hirtelen örömeben, mikor szerelmesét meglátja, megreped a szíve

Bolond.

Deli	— — —	Oláh Gyula
Punpó	— — —	Madas István
Piroska	— — —	Vándoryné M. Angéla
Kehida	— — —	Payer Margit
Ellah	— — —	Sz. Nagy Imre
Bongér	— — —	Kormos Ferenc
Csudamér	— — —	Várady Miklós
Dirigó	— — —	Rónai Imre
Bimbó	— — —	Fehér Gyula
Bimbilla	— — —	Nagy Aranka
Juci	— — —	Jávör Gizi.

Egy korcsmárosnak van három leánya, akiket különböző színű ruhákba öltöztet, mert csak így tudja megkülönböztetni őket. Bunbilla egy csavargó árva leány, akit nem akarnak a leányok közel eresztetni Deli lovaghoz. De végre mégis Delié lesz Bunbilla, akinek egyetlen pártfogója van csak, a Bolond, aki pedig egyáltalán nem is bolond, sőt bölcs.

APOLLO

MOZGÓSZÍNHÁZ.

++ SZOMBAT ÉS VASÁRNAP: ++
1914. évi január 31-én és február 1-én:

FILM SZENZÁCIÓ!

A KIRÁLY.

Művész tragédia 5 felvonásban.

A főszerepet játssza: **ALBERT BASSER-MANN**, a legkiválóbb német színművész.

A doktor ur.

Dr. Sárkány	— — —	Nagy Sándor
Puzsér	— — —	Szalay József
Csathó	— — —	Bérczy Ernő
Cseresznyés	— — —	Madas István
Bertalan	— — —	Kormos Ferenc
Sárkányné	— — —	Halassy Mariska
Lenke	— — —	Bányay Irén
Marosiné	— — —	Halassy né
Szobalány	— — —	Szentiványi Gitta.

Dr. Sárkány felmenteti ügyes védelmével Puzsért, a betörő királyt. Ő rábeszéli az ügyvédet, hogy öltözzön cserkésznek s leplezze le a rendőrséget. Ruhát cserélnek. Puzsér betör Sárkányékhoz, de ott találja Csathó rendőrfogalmazót, aki Sárkányénének udvarol. De Csathó nem tehet semmit Puzsér ellen, mert elárulná, hogy az asszonytól járt. A hazatérő Sárkány ügyvédet a cserkész ruhában a rendőrség elfogja, Puzsér pedig, mint dr. Sárkány elmegegy meghívott társaságba s ott mindenkinek ellopja az ékszerait. Egy ügyvédjelölt, aki szerelmes dr. Sárkányé hugába, eközben feleségül veszi a fiatal leányt.

A két árva.

D' Linieres gróf, párisi rendőrfőnök	— — —	Kassay Károly
Dianna grófnő, neje	— — —	Uti Gizella
De Vandrey Roger lovag, unokaöccse	— — —	Nagy Sándor
Des Presles marquis	— — —	Vándory Géza
D' Mailly	— — —	Dalnoky Viktor
D' Estres	— — —	Juhai József
Roland orvos	— — —	Madas István
Henriette	} árvák	Halassy Mariska
Louise		Bányai Irén
Martin, jómódu polgár	— — —	Vajda András
L' Frochard, koldusnő	— — —	H. Serfőzi Etel
Jaques, a henye	} fiai	Fehér Gyula
Pierre, a becsületes		Bérczy Ernő
Marianna, Jaques neje	— — —	Károlyi Ibolyka
Marais, rendőrgyőző	— — —	Rónai Imre
Laffleur	— — —	Szalay Gyula

Egy urinő két árvája közül az egyik vak. Ez egy részeges kolduscsaládhoz kerül, ahol koldulásra tanítják ki. A koldus családnak két fiu gyermeke van, egy nyomorék, de nemes lelkű fiu s egy szép szál legény, de ez utóbbi gazember. Ez utóbbi merényletet követ el a szegény vak leány ellen, de a becsületes lelkű másik koldusfiu földrepereri a gazembert s a leányt megmenti. A koldusárva rátalál ezalatt jó módban levő testvérnénjére s további élete csupa boldogság lesz.

MARANY BIKA MOZGÓSZÍNHÁZ

BEJÁRAT: JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG-UTCÁN.

Szombat, január 31-én, vasárnap február 1-én

A HATÁRKUT. Érdekfeszítő világsláger 3 felvonásban, gyönyörűen színezve.

A mumia. Kacagtató vigjáték 2 felvonásban.

A tiroll parasztlak réme. Humoros.

Leo náthás. Humoros.

Loue Lone folyó. Természeti.

Rendes helyárok: Földszinti ülőhely 50 fillér, I. hely 60 fillér, földszinti zártszék 90 fillér és 1 korona. Kőrszék 1-20, 4 személyes páholy 5 korona. Páholy-ülés 1 korona 60 fillér. — Folytonos bemenet. Remek buffé és dohányzó-termek. Előadások hétköznap 6 órától, vasárnap délután 3 órától kezdődnek. — Vasárnap délután *félhelyáru* előadás. — Jegyek telefonon (7-99) megrendelhetők.

A mozikirály.

Szalay	— — —	Kassay K.
Janka	— — —	Borbély Lili
Szigligeti	— — —	Kormos Ferenc
Bimbó	— — —	Halassy né
Varju	— — —	Madas István
Kordula	— — —	Erdélyi Margit
Linka	— — —	V. Markus Angéla

Gergely — — — —	Oláh Gyula
Gesticulata — — — —	Nagy Aranka
Popelka — — — —	Rónai
Rendező — — — —	Bérczi Ernő
Náci — — — —	Szalay Gyula
A jótékony grófnő — — — —	Jávor Gizi
Muci — — — —	Szentiványi Gitta
Stuci — — — —	Payer Margit

I. Szigligeti Psylander a világhírű magyar moziigazgató és moziszinész most készül a „Napoleon és a molnár leánya” című képre. Minden szerep be van töltve. Napoleont ő maga játssza, a molnár leányát Maria Gesticulata, a híres olasz színésznő. Csak a dobosfiu szerepe nincs betöltve. Szalay Janka grófkisasszony, aki szerelmes Szigligetibe, fiunak adja ki magát és leszerződik a dobosfiu eljátszására.

II. Szigligeti nem tud olaszul. A szerelmes leveleket, amelyeket Maria Gesticulatához intéz, a dobosfiuval iratja. De a féltékeny Janka szerelem helyett vaskos gorombaságokat ír a levelekben. Az olasz nő dühösen faképnél hagyja a társulatot. A bajból a dobosfiu menti ki a filmet. Leányruhában pompásan eljátsza a molnárleányt. A kép mégis elromlik, mert Varju képviselő, akinek rákosi birtokán a felvétel folyik, belép a napoleoni társaságba.

III. A képet mégis bemutatják egy jótékony bazáron. Jelen van Szalay gróf is, aki megdöbbenve ismeri meg leányát a filmen, hiába erősködik Szigligeti, hogy az egy fiu, leányruhában. Mikor Janka estélyi toaletben megjelenik, Szigligeti is mngért mindent. A dolognak persze házasság a vége.

Mirdetés.

Református egyházközségünk 1914. évi egyházi adójára vonatkozó kivetés elkészítettén, az egyházi III. t.-c. 19. §-a értelmében közhírré tétetik, hogy ez az adókivetés ez évi február hó 1-ső napján d. e. 8 órától 15 napig, tehát február 15. napján d. u. 1 óráig az egyház számvevői hivatalában közszemlére kitétetik, ahol ezt a kivetést a délelőtti hivatalos órák alatt egyházunk minden érdeklődő tagja megtekintheti és ellene, ha azt magára nézve sérelmesnek tarja, a közszemlére kitétel ideje alatt is, ennek elteltével pedig nyolc nap alatt, tehát február 23-ig délután 1 óráig a presbyteriumhoz felszólamlással élhet.

Debreczen, 1914 január 28.

Dicsőfi József,

elkészelnök.

Kovács József,

főgondnok.

3239—1913. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Dr. Fényes Jenő debreczeni ügyvéd által képviselt Fényes Mór végrehajthatónak végrehajtást szenvedő elleni 114 korona tőke, ennek 1912. évi március hó 25-ik napjától járó 5°/o-os kamata és eddig összesen 80 korona 20 fillér perköltség erejéig a debreczeni kir. járásbiróság 1913. V. 6498. számú kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél 1913 november hó 11-én biróilag le- és felülfoglalt és 1820 koroná a becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, — annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek — Debreczenben, Piacutca 58. szám alatt leendő megtartására **1914. évi február hó 4-ik napjának délelőtt 1/211 óráját tűzöm ki**, amikor a foglalás alatt levő butorok és egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1914 január hó 18-án.

Gáll Vilmos, kir. bir. végrehajtó.

3622—1913. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Dr. Farkas Ignác debreczeni ügyvéd által képviselt Márer Armin végrehajthatónak végrehajtást szenvedő elleni 185 kor. 90 fillér tőke, ennek 1913. év június hó 23. napjától járó 5°/o kamata és eddig összesen 68 korona 58 fill. perköltség erejéig a debreczeni kir. járásbiróság 1913 V. 6562. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél 1913. évi november hó 12-én biróilag lefoglalt és 820 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek — Debreczenben, Árpádtér 5. sz. alatt leendő megtartására **1913. évi február hó 5. napjának délután 2 óráját tűzöm ki**, amikor a foglalás alatt levő butorok, bolti áruk és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1914 január hó 11.

Gáll Vilmos,

kir. bírósági végrehajtó.

Meghívás.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank XLVII-ik rendes közgyűlését

1914. évi február hó 5-én délután 3 órakor saját helyiségében (Szentanna- és Varga-utcák sarkán) tartja meg, melyre a részvényesek tisztelettel meghívtnak azon figyelmeztetéssel, hogy az alapszabályok 22. §-a szerint részvényeiket vagy intézetünk pénztáránál, vagy:

Debreczenben: valamelyik részvénytársulati pénztintézetnél;

Budapesten: az Egyesült Budapesti fővárosi Takarékpénztárnál;

Wienben: az Anglo-Österreichische Banknál 5 nappal a közgyűlés előtt le kell tenniök.

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság jelentése és számadása az 1913. üzletéről és indítványa az évi nyereség felosztása iránt. — 2. A felügyelő bizottság jelentése. — 3. A mérleg megállapítása és a nyereség iránti határozathozatal — 4. A felmentés iránti intézkedés. — 5. Két betöltetlen és 6 sorrend szerinti kilépés által megüresedő igazgatósági tagsági helynek választás utján való betöltése.

Az igazgatóság.

Az évi jelentés, mérleg és az ezekre vonatkozó adatok folyó évi január hó 26. napjától kezdve az intézet helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.

179—1914. v. k. sz.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1913. V. 7235/1. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Debreczeni bank r.-t. részére debreczeni lakostól, 3400 korona tőke, ennek 1913. évi július hó 3. napjától számítandó 6% kamatai és az eddig összesen 310 korona 66 fillér perköltség erejéig 1913. évi december hó 19-én bírójlag lefoglalt és 605 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1914. évi február hó 5-én, délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Tisztviselő-telep I-ső utca 1. szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi január hó 19-én.

Oláh Géza, bírói kiküldött.

31—1913. v. k. szám.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1913. V. 7198/1. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Schillinger Béla részére debreczeni lakostól 160 korona tőke és ennek 1912. évi október hó 3. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 54 kor. 16 fillér perköltség erejéig 1913. évi december hó 13-án bírójlag lefoglalt és 710 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1914. évi február hó 7-én délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Thály Kálmán-utca 2. sz. alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi január hó 10-én.

Oláh Géza,
bírói kiküldött.

Felvágott száraz tűzifa

ooo minden mennyiségben ooo

Horváth János gőzfűrészében

Hulladékfa . . . 100 klg. 1.80 kor.

Kötegesfa . . . 100 klg. 2.— kor.

Felvágott dorongfa 100 klg. 2.20 kor.

Telefon rendelésre házhoz szállítom. oooooo Telefonszám 131.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz
csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Ne tessék elfogadni Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egvedül valódi, de sokszor utánzótt JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzótt kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselése:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker. Szigetvári-u. 16. sz.

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az eredeti minőség.
Kapható drogériákban, gyógyszertárakban és illatszertárakban.

Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalata. 1914

Üzletáthelyezés miatt

a raktáron levő összes cikkek, u. m. női felöltők, pongyolák, costümök és blusok, valamint lüszter és gummi köpenyek mélyen leszállított áron szerezhetők be

HALMÁGYI SÁMUEL

fő- és fiók üzletében, Piac-utca.

FIGYELEM!**LANTOS****CSIPKEÁRUHÁZÁBAN SAS-U. 4.**

Tiszta selyem harisnya minden színben párja . . . 3 korona 50 fillér.

Legolcsóbb bevásárlési forrás posztó és gypju szövetekben s minden e szakmába vágó árukban. ++++ Férfi öltönyökre, női kosztümökre a legjutányosabb árak. Dusan felszerelt raktár

DOMÁN ÉS KURZ

:: PIAC-UTCA 49-IK SZÁM ALATT. ::

TELEFONSZÁM 788.

TELEFONSZÁM 788.

Debreczen Belvárosi Takarékpénztár Rt.

Arany J.-utca felől 1. sz. (Piac-u. felől 51. sz.)

Méltányos feltételek mellett folyósít kölcsönöket házakra és földbirtokokra betáblázás mellett. Ugy szintén a tőzsdén jegyzett értékpapírokra is. ooooooo

Foglalkozik továbbá a banküzlet minden ágával